

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. Nomina & proprietates Personæ Filij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

SECTIO I.

Proprietates, & nomina personæ Patris.

S. Thom. quæst. 32.

Nomen
Patris qui-
bus modis
Deo con-
ueniat.

Certum est primò, nomen (Patris) proprium omni-
no esse primæ personæ diuinæ, quia Pater signifi-
cat propriè principium illud viuens quod ex substan-
tia sua producit simile in natura: latius autem signifi-
cat id quod producit simile quocunque modo. No-
men (Patris) sumptum primo modo, est notionale con-
uenitque soli primæ personæ, quæ producit consub-
stantiali sibi Filium omnino similem in natura ex vi
productionis, & principij productiui formaliter, in
quo Filio videt se ipsum totum, & sua omnia præter
Paternitatem, quia *Ut lampas lampadem accendit* (in-
quit Nazianzenus) sic Pater se toto totum illuminat
*Verbum suum: & quemadmodum duo maria inuicem re-
cumbunt, sic seipsum totum Pater reciprocavit in Filium.*
Ut eleganter ait Zeno Veronensis. Nomen autem
(Patris) sumptum latius est essentialiter conuenitque
tribus personis, quia per eandem sapientiam, amorem,
omnipotentiam producant extra se creaturas ratio-
nales imprimuntque illis suam quandam similitudi-
nem licet infinito interuallo distantem ab illa simili-
tudine adæquata quam vnigenitus Dei habet. Vocatur
igitur Deus Pater quadrupliciter. Primò, & maximè
propriè ratione æternæ generationis, in qua vnicum
habere potest Filium. Secundò, ratione creationis.
Tertiò ratione adoptionis. Quartò, ratione glorifica-
tionis, quia quatuor illis modis producit simile. Sed
analogum tamen est nomen illud (Patris) non vniu-
cum quatenus respicit Verbum, & creaturas, cum re-
latio Patris ad Verbum sit realis, relatio autem ad
creaturas sit relatio secundum dici. Deinde nomen il-
lud (Patris) non est duntaxat proprium primæ perso-
næ nomen sed est perfectissimum, & nobilissimum
eius nomen, & perfectius quàm sit nomen (Dei), ratio-
nemque afferunt Patres disputantes aduersus Aria-
nos quia nomen (Patris) respicit Filium, nomen (Dei)
significat respectum, & dominium creaturarum. Imò
esse Patrem significat coæternitatem, consubstantiali-
tatem, æqualitatem ut rectè ostendit Petavius l. 5. c. 4.

Proxima
radix Pa-
ternitatis.

Difficultas tantum est, utrum proxima radix pater-
nitatis sit intellectio diuina: negat hoc Suarez lib. 8.
cap. 2. sed immeritò, quia Verbum idè est Filius quia
procedit per intellectum, ergo Paternitas oriri debet
ab intellectu. Deinde principium (quo) Filij, debet
esse principium saltem virtuale generationis actiue
quam dixi esse Paternitatem. Illud principium (quo)
est intellectio, ergo ab ea tanquam à principio virtua-
li oritur Paternitas. Neque viger argumentum Suaris
quia (inquit) actiones sunt suppositorum, ergo intelle-
ctio est posterior Paternitate; antecedens enim ve-
rum duntaxat est de actionibus quæ non sunt proprie-
tates essentielles naturæ ut sapè dixi.

Nomen in-
nascibilis.

Certum est secundò, nomen (innascibilis, & inge-
niti) proprium etiam esse primæ personæ nomen, pro-
ut significat omnimodam improducibilitatem, quia
duæ aliæ personæ quamuis secundum essentiam sint
improducibiles, personalitatem tamen habent produ-
ctam: unde absolutè innascibilitas dicitur esse chara-
cteristica Patris proprietates à Nazianzeno orat. 36.
Athanas. orat. 2. contra Arianos nomen porrò illud
(innascibilis, & ingeniti) materialiter quidem &
fundamentaliter significat perfectionem aliquam po-
sitium, formaliter autem significat solam negatio-
nem productionis, quia esse ingenitum, quod natus
non sit demonstrat, sed natum non esse negatio est,
ergo nomen etiam innascibilis est negatiuum. Sed
negationis tamen huius fundamentum positium Pa-
ternitas est, quia non est essentia communis tribus

personis, ergo est Paternitas quæ dicitur prima Patris
proprietas, quamuis ergo innascibilitas sit formaliter
priuatio, significat tamen dignitatem quandam, &
authoritatem primæ personæ, sicut esse primum for-
maliter negatio tantum est.

Certum est tertiò, conuenire quoque primæ per-
sonæ maximè propriè nomen (principij) sine addi-
to, quia principium significat id unde res est, ita ut
ipsum non sit ab alio: Pater autem est id à quo sunt
sunt Verbum, & Spiritus Sanctus: potest etiam esse
principij nomen essentialiter, ac commune tribus per-
sonis prout significat id unde sunt omnes creaturæ.
Nomen (causæ) vix vnquam à Patribus Latinis Patri
tribuitur. Authorem aliqui vocant quod nonnullis
displicet, quia videtur nomen authoritatis. Dicitur
præterea radix, fons, & caput: Imò video à Dionys.
cap. 2. de diuinis nominibus Athanas. contra grega-
les Sabellij, *Vocari principium totius Deitatis & Tri-
nitatis.* Non quod totam producat Deitatem, & Tri-
nitatem, sed quia in Deitate nulla est productio cuius
principium non sit Pater.

Nomen
principij.

SECTIO II.

Nomina, & proprietates personæ Filij.

S. Thom. quæst. 34. 35.

Certum est primò, primum & præcipuum se-
cundæ personæ diuinæ nomen esse quod sit (Fi-
lius) id est persona producta similis in natura & con-
substantialis producenti ex vi productionis formaliter,
quod enim est nomen eius, vel nomen Filij eius
si nosti. De quo nomine sitis dixisse videmur supe-
rius; significat enim consubstantialitatem, & æqua-
litatem ex vi actionis ut actio est. *Nomen Filij æqua-
litas Patris est*, ut dixi aliàs ex Hilario. Sequitur au-
tem omnino ex eo secundam Trinitatis personam ef-
se verè ac perfectè Deum, participem totius naturæ
dignitatis, ac perfectionis diuinæ, plenum de pleno,
perfectum de perfecto. Quam Catholicam veritatem
aduersus Arianos latissime probatam dabunt Suares
lib. 2. cap. 3. Valsq. disp. 109. Petau. lib. 2. & 3. Ruiz
& Valent. Mihi pauca hæc satis erunt.

Nomen
Filij.Diuinitas
Filij Dei.

Primò enim, diuinitatem Verbi scripturæ vtriuf-
que testamenti asserunt clarissime Psalm. 44. *Sedes
tua Deus in seculum seculi, virga directionis virga re-
gni tui*, Et iterum: *Vnxit te Deus, Deus tuus oleo la-
tititæ præ participibus tuis*: Psalm. 2. *Filius meus es tu,
ego hodie genui te*, Itaque 9. *Vocabitur nomen eius admi-
rabilis, consiliarius, Deus, fortis, Pater futuri seculi*:
Et cap. 45. *Tu es Deus absconditus, in te est Deus, &c.*
Osee 1. *Saluabo eos in Domino Deo suo*. In nouo Te-
stamento Euangelium totum Ioann. nihil aliud cre-
brius repetit, *Deus erat Verbum, ego & Pater vnum
sumus, &c.* Et Epist. 1. eiusdem Ioann. *Ut sumus in ve-
ro Filio eius, hic est verè Deus*.

Probatio
ex Scriptu-
ris.

Secundò, veritatem hanc aduersus Arium Patres
omnes probant etiam Ario Antiquiores ut diligenter
ostendit Petavius lib. 2. cap. 8. & sequentibus, Atha-
nas. Hilar. Basil. Nazianzen. Cyrill. Ambros. Au-
gustin. qui legerit, mirabiliter probatam inueniet
Verbi diuinitatem: quam etiam Concilia omnia œcu-
menica post Nicanum grauissimè sanxerunt, & Fi-
lium *ὁμοούσιον*, esse definiunt, damnaruntque tūc
Arium volentem Verbum esse creaturam, tūc se-
quutos postea Semiarianos qui ducibus Acacio, &
Ætio vaferrimè dicebant Filium esse per omnia Pa-
tri similem, & *ὁμοούσιον*, vel etiam *ὁμογενεόν*, sed æqua-
litatem & consubstantialitatem prorsus negabant.

Probationes autem Theologicæ petuntur partim à
priori ex ratione Filij, partim à posteriori ex necessi-
tate incarnationis. Quæ verò ex Scripturis pro errore
suo

Probatio
ex PatribusProbatio-
nes Theo-
logicae

suo Ariani proferebant plurima erant, & quædam ex his obscura, ex 8. Proverb. *Dominus creauit me principium ad omnia opera sua.* Ex Euangelio. *Pater maior me est: quid me dicis bonum nemo bonus nisi solus Deus: sedere autem ad dexteram meam non est meum dare vobis.* Et Apostolus primæ ad Corinth. 15. *Tunc ipse Filius subiicietur ei.* Sed hæc omnia vel dicuntur de Christo vt homine, vel optimum sensum habent, vt probant citati supra Doctores.

Nomen Verbi.

Certum est secundò, alterum secundæ personæ nomen esse, quod sit (Verbum) id est ratio, definitio, sermo, quod nomen negant olim Alogiani & Ariani, temerariè autem Durandus vult nomen (Verbi) propriè loquendo esse tantum essentialia, metaphoricè autem notionale, quod dici nullo modo potest, quia scripturæ, Concilia, & Patres secundam personam absolute appellant Verbum, vt fuse ostendunt Suares, Petauus, Ruiz, Florauentius, & ratio manifesta est, quia Verbum significat, veram representationem obiecti, productam ab intellectu, & in eo manentem: nam loqui, & dicere, non est aliud quam obiectum representare, si tibi representes Verbum esse internum, si alteri Verbum esse externum: *Formata quippe cogitatio* (inquit Augustinus lib. 15. de Trinitat. cap. 10.) *ab ea re quam scimus Verbum est quod in corde dicimus, quod nec Græcum est nec Latinum:* sed secunda persona Trinitatis est formalis representatio eorum omnium quæ cognoscit Deus cum totam habeat intellectiōnem Patris communicatam, producit per intellectum & in eo manet, ergo illa est propriè Verbum, & Pater illud produciens loqui dicitur, non quod representet sibi, sed Filio cui communicat suum intelligere, vnde propriè vocatur sapientia, doctrina, ratio, sermo quo Pater dicens omnia dicibilia sibi, docet ipsum Verbum suum.

Similitudo eius cum Verbo nostro.

Inde omnino fit, vt Verbum diuinum in quibusdam simile sit creato Verbo mentis, sed in pluribus etiam sit dissimile. Simile est, quia est spirituale, nec vllam admittit corpoream passionem, quia producit per intellectum, & in eo manet, productio eius loquutio est, representat obiecta cognita, v.g. totam mentem quoties illa se ipsam cognoscit, neque à nobis potest effici vllum opus cuius forma, & Verbum in mente non antecesserit. Sed dissimilimum tamen est, quia est subsistens & vt loquuntur Patres *ὑποστατικόν*, quia perpetuum, & coæternum Patri, quia vnicum, quia semper nascitur, quia non est id quo Pater formaliter intelligens constituitur, non producit ex indigentia, sed ex fecunditate cognitionis: Ideoque quoad aliqua Verbum diuinum est similis Verbo externo & vocali quam mentali, per Verbum enim externum non nobis loquimur, sed aliis.

Nomen Imaginis.

Certum est tertio, nomen (Imaginis) maxime quoque proprium esse secundæ personæ. Ita enim sæpè habet Scriptura, *Qui est imago Dei inuisibilis primogenitus omnis creaturæ.* Vt habetur Coloss. primo: & iterum Hebræorum primo: *splendor gloria figura substantiæ.* Non enim extrinsecus picta est imago Dei, sed ipse Deus genitor eius est, inquit Athanasius, & Basilus lib. 1. contra Eunom. *Imago viuens, in ipsa vita, non in figura similitudinem, sed in ipsa substantia identitatem retinens:* Eleganter Hilarius lib. 11. *Natiuitatem tenet id natura quod suum est, & in se per imaginem referens quod in se est: dum imago est auctoris, & veritas, quia perfecta naturitas perfectam imaginem præstat.*

Probatio.

Ratio est, quia tria requiruntur ad veram imaginem, primum est similitudo, vt nimirum perfectè conueniat cum prototypo, vnde si conueniat

Tom. I.

in natura est imago naturalis, si conueniat in externis lineamentis est imago artificialis, si conueniat in eo quod reddat obiectum præsens potentia cognoscenti est imago intentionalis. Secundo requiritur processio, vt nimirum imago producatur ab eo cuius est imago; si enim verbi gratia, nummus vnus similis sit alteri nummo, non propterea imago est eius. Tertio, requiritur vt sit similis ex vi processionis formaliter. Hæc tria conueniunt Filio Dei quo totum representat Patrem cui per omnia est simillimus, ab eo procedit, & ex vi processionis illi est similis. Ideo est imago & naturalis propter totam substantiam Patris quam habet, & intentionalis, quia procedit per intellectum, & est ipsamet intellectio representans formaliter Patrem. *Se ipsum dicens Pater* (inquit Augustinus lib. 15. de Trinitate cap. 14.) *Genuit Verbum per omnia æquale sibi, non enim se ipsum integrè perfectèque dixisset, si aliquid amplius, aut minus esset in eius Verbo quam in ipso.*

Est imago propter unitatem naturæ.

Ex quibus reicitur Vasques, qui ait Filium esse imaginem ex eo, quod intellectualiter representet Patrem, non autem propter unitatem naturæ, quod est confundere imaginem naturalem cum intentionali. Quia verò (vt dixi) Pater Verbo ipso non loquitur sibi, sed Verbo cui soli dat cognitionem, propterea Verbum non formaliter representat Patri, sed sibi: quamuis tamen Pater in Filio tanquam in obiecto, videat omnia, non omnia tamen videt in Verbo tanquam in imagine intentionali, quia per Verbum Pater non fit cognoscens, neque intelligit omnia Verbo, sed dicit.

Vtrum autem Verbum imago sit Patris secundum essentiam, an secundum personalitatem facilis responsio est, neutrius solitariè sumptæ ratione imaginem Patris esse Filium, sed ratione personalitatis vt habentis essentiam eandem. Et quidem ratione essentia imago est naturalis: ratione personalitatis, est imago intentionalis, & Verbum, quia ratione illius tantum producit. Denique quoties dicitur figura & character, significatur duntaxat quod sit primaria & expressissima imago ex qua omnes formantur imagines secundariæ.

Reliqua nomina Filij Dei.

Alia omitto nomina eo quod ad tria quæ dixi, omnia reuocantur, sapientia, virtus, vita, veritas, &c. quibus denotantur nomina Filij, Verbi, & Imaginis.

SECTIO III.

Nomina, & proprietates personæ Spiritus Sancti.
S. Thom. quæst. 36. 37. 38.

Certum est primò, tertiam personam Trinitatis esse verè Deum consubstantialē Patri, ac Filio. Multi sunt in huius veritatis Catholica probatione Vasq. disp. 109. Suar. lib. 1. cap. vltim. Petauus lib. 2. cap. 13. & sequent. & lib. 3. cap. 7. Primò enim id ostendunt nomina quibus Spiritum Sanctum Scripturæ vocant vbi apertè vocatur (Deus) Actorum 5. *Ananias, & Sapphira cum dicuntur mentiti esse Spiritui Sancto, mentiti etiam esse dicuntur Deo.* Vt notat Epiphanius Hæresi 74. Deinde quod Isaia 6. Deus loqui dicitur illud idem actorum vltimò Spiritus Sanctus dicitur loqui vt obseruant Basilus lib. 4. contra Eunom. Nyssenus libr. 1. contra eundem: primæ ad Corinthios 3. *Dicuntur fideles templum Dei, quia in illis Spiritus Sanctus habitat,* vt docet Athanasius lib. de communi essentia Patris & Filij. Huc faciunt alia etiam Spiritus Sancti nomina (Vnus) enim dicitur primæ ad Corinthios 12. nomen (Sancti) proprium eius esse non potest si non sit Deus, *Sanctus enim est* Ce secundum

Diuinitas Spiritus Sancti ex eius nominibus.